

Lapin liitto

info@lapinliitto.fi

PELKOSENNIEMEN KUNNAN LAUSUNTO ROVANIEMEN JA ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAEHDOTUKSESTA

Pelkosenniemen kunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Maakuntakaavaehdotus on kaavoitusprosessin aikana muotoutunut aika lailla Pelkosenniemen kunnan kannan mukaiseksi. Kunta kiinnittää kuitenkin huomiota muutamaan asiaa.

Tieyhteydet

On hyvin todennäköistä, että tulevaisuudessa Itä-Lapin alueen puunkäyttö kasvaa ja sitä mukaan Sodankylän ja Kemijärven välinen liikenne tulee lisääntymään. Valtatie 5 on kaavaehdotuksessa merkittävästi parannettava tie pohjoiseen seututiehen 965 saakka. Todellisuudessa Pelkosenniemen kirkonkylän kilometrien mittainen nauhamainen asutus ei juurikaan anna mahdollisuutta tien leventämiselle. Etenkin lisääntyvä rekkaliikenne tulisi ohjata Pelkosenniemen kirkonkylän länsipuolen ohitustielle tai varautua kirkonkylän itäpuolen yhteystien tekemiseen, kun alueen isot hankkeet alkavat toteutua. Maakuntakaavassa Pelkosenniemen taajaman kohdalla valtatie 5:n ohitustie linjaus on osoitettu länsipuolelle ohjeellisella merkinnällä. Pelkosenniemen kirkonkylän itäpuolelle, Savukoskentieltä (965) on osoitettu ohjeellinen/vaihtoehtoinen seututie Kemijärven Patokankaalle saakka.

Pelkosenniemen kunnan antamista Sakatin YVA:sta ja Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmasta 2040 annetuissa lausunnoissa on nostettu esille valtatie 5 kehittäminen. Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2040 valtatie 5 nostetaan osaksi maanteiden runkoverkkoa. Valtatie 5 on valtatie 4 jälkeen Suomen toiseksi pisin valtatie ja se on Suomen tärkeimpiä pohjois–eteläsuuntaisia reittejä. On epäloogista, että tieyhteyden merkittävyys ja tulevaisuuden kuljetustarpeet mm. Sakatin, Soklin ja Boreal Biorefin osalta päättyvät Pelkosenniemi–Savukoski risteykseen, eivätkä jatku Sodankylään saakka kuten valtatie 5 tekee. Savukoskelta Sodankylään menevä Tanhuan tien merkitään merkittävästi parannettavaksi tieksi ja parhaillaan Kemijärvellä Varvikon kohdalla suunnitellaan uutta Kemijoen ylittävää siltaa, em. kuljetustarpeita varten. Pelkosenniemen kunta totesi Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelman 2040 lausunnossa, että kunta edellyttää ajankohtaista selvitystä Sodankylä-Pelkosenniemi välille, jossa otetaan huomioon Sakatin ja Soklin kaivoksen sekä puutavaliikenteen merkityksestä valtatie 5:llä. Asia on otettu esille Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2040, mutta maakuntakaavassa ei. Seututien

kehittämistarpeena on mainittu kirkonkylän länsipuolen vaihtoehto ja yhdystien ohjeellinen vaihtoehto itäpuolelle. Kirkonkylän osalta tarpeet, vaihtoehdot ja vaikutukset tästä pohjoiseen tulee selvittää, samoin kuin Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2040 on mainittu.

Ote maakuntakaavaehdotuksen kaavaselostuksesta:

Liikenneyhteyksiä tarkasteltiin Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan liikennejärjestelmäselvityksen lisäselvityksessä. Soklin ja Martin välillä tie rakennetaan kokonaan uusiksi pääosin nykyiselle paikalleen. Martin ja Savukosken kirkonkylän välillä tieosuutta parannetaan pääosin nykyiselle paikalleen. Savukosken kirkonkylän kohdalla on tarkasteltu erilaisia vaihtoehtoja. Selvityksessä tieosuuden parantamisen lähtökohdaksi valittiin ohitustievaihtoehto, jonka pituus on noin 4,5 km. Savukosken ja Pelkosenniemen välistä tieosuutta parannetaan nykyiselle paikalleen. Selvityksen ja kaavaprosessin perusteella maakuntakaavassa päädyttiin osoittamaan vaihtoehto 3. Tie-osuus osoitetaan pääosin merkittävästi parannettavana tienä. Pelkosenniemen ja Savukosken taajamien ohitustiet osoitetaan merkinnällä maantie ohjeellinen/vaihtoehtoinen. Lisäksi osoitetaan ohjeellinen/vaihtoehtoinen linjaus Savukoskentieltä Kemijoen yli Kemijärven Patokankaalle asti.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ohjausryhmän 1. kokouksessa 18.2.2021

muistiossa todetaan seuraavaa:

o Riitta Lönnström Lapin liitto: Pohjois-Lapin maakuntakaavan liikennejärjestelmäsuunnitelman perusteella Sodankylä–Pelkosenniemen välistä tieyhteyttä ei ole nähty tarpeelliseksi osoittaa merkittävästi parannettavaksi. Tämän pohjalle tehty liikenneselvitys täytyy ottaa esille. Lisäksi on tehty selvitys Soklin kumipyöräkuljetusten osalta. Voitte ottaa asian lausunnossa esille. ELY:n liikennepuolen kanssa käydään läpi mahdollisia selvitystarpeita.

o Jaakko Ylinampa ELY: Olemassa olevien selvitysten ajantasaisuutta täytyy tarkistaa.

Lausunnossa voi ottaa asian esille. Liiton kanssa käydään läpi, milloin selvityksiä on tehty.

o Juha Piisilä Lapin liitto: Pelkosenniemen taajaman kohdalla vt5:n linjaus on osoitettu länsipuolelle ohjeellisella merkinnällä. Se ei selkeästi näy mittakaavassa johtuen mutta se on piirretty jo aikaisemmassa vaiheessa.

Jo nykyisellään Pelkosenniemen keskustaajaman kohdalla rekkaliikenne aiheuttaa huomattavaa liikenneturvallisuus, pöly-, melu-, pakokaasu- ja värinähaittaa keskustaajaman alueella, jossa sijaitsee mm. kunnan terveyskeskus, koulu, päiväkoti ja palvelukoti sekä asuu huomattava osa kunnan väestöstä. Lisäksi alueella ei ole kattavaa kevyenliikenteenväylän verkostoa. Esimerkiksi Soklin kuljetusten oletettu lisäys on noin 70 rekkaa vuorokaudessa eli rekka jompaankumpaan suunta 10 minuutin välein. Tulevaisuudessa on myös mahdollista, että kuljetuksia hoitavien rekkojen paino nousee jopa 90 tonniin, jolloin värinä ja painuma haitat alueelle ovat vielä suurempia.

Pelkosenniemen vaatimukset tulee ottaa huomioon jo nykyisellään tien perusparantamisen ja kunnossapidon toteuttamisessa. Teiden parantamisella voidaan vähentää jo olemassa olevia melu- ja värinähaittaa sekä muita haittoja ja niiden lisääntyminen tulee minimoida. Asiasta on tarpeen tehdä ajantasainen selvitys.

Kunta vaatii, että maakuntakaavaan laaditaan ajanmukainen liikenneselvitys edellä esitetyistä vaihtoehtoista valtatie 5 Pelkosenniemen kirkonkylän osalta sekä valtatie 5:ltä Pelkosenniemi-Sodankylä väliltä. Selvityksen aikajaksona tulee olla maakuntakaava-alueen oletetun kehittymisen ja toteutuksen suunnittelu-aika. Selvityksen tulokset tulee ottaa huomioon tulevassa maakuntakaavassa.

Rautatieliikenne

Pelkosenniemen kunnan kantana ratavaihtoehtoista tulevassa maakuntakaavassa on, että vaihtoehtojen tulee kulkea Kemijärven kautta eli **Vaihtoehto VeC** (Valtatietä 5 myötäävä, Pyhätunturin kautta kiertävä). Yhteysvaihtoehdot tulee suunnitella siten, että ne tukevat tavaraliikenteen lisäksi matkailu- ja matkustajaliikennettä. Tämä ratavaihtoehto on lyhin ja kustannuksiltaan edullisin (2013 Liikenneviraston selvitys Pohjoisen raideliikennetarpeista) toteuttaa. Ratayhteyden toteutuksen valinnassa tulee ottaa huomioon Pelkosenniemeltä pohjoiseen ja itään olevat mineraalipotentialit sekä runsaat Keski- ja Itä-Lapin metsävarat eli merkittävimmät ja tulevaisuudessa todennäköisimmät kuljetustarpeet. Tämän vaihtoehdon vaikutusalueeseen kuuluu Pyhä-Luoston matkailualue, merkittävät metsävarannot ja erityisesti uudet merkittävät mineraalipotentialit pitkin ratalinjausta sekä Pelkosenniemen kirkonkylästä pohjoiseen oleva alue, joka on ns. vihreäkivialuetta. Alue on tällä hetkellä erilaisina tutkimus ja varausalueina eri malminetsintäyhtiöillä ja GTK:lla. Ratalinjauksissa ja niiden tarkemmassa suunnittelussa tulee huomioida porotaloudelle ja yksittäisille paliskunnille aiheuttamat haitat.

Kemihaaran alue

Maakuntakaavehdotuksesta on niin sanottu Vuotoksen tekoallas, sekä energiahuollon kohde (EN2276) ja siihen liittyvä voimajohdon yhteystarve poistettu ja Kemihaaran altaan alue on osoitettu kaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousvaltaisena alueena, luonnonsuojelualueena sekä metsätalous- ja poronhoitovaltaisena alueena. Pelkosenniemen kunta esittää, että mw-merkintää (Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue) laajennetaan Kemijoki varresta kattamaan kyseinen Kemihaaran alue. Perusteena on, että se on todettu lukuisissa selvityksissä mittaamattoman arvokkaaksi luontokohteeksi, jolloin sen hyödynnettävyyttä tulee korostaa myös maakuntakaavassa ajatellen sen tulevaa luonnonmukaista virkistyskäyttöä.

PELKOSENNIEMEN KUNTA

Kunnanhallitus